

OTEVŘENÝ DOPIS REŽISÉRKY TEREZY ŘÍHOVÉ A JEJÍHO TÝMU NA TÉMA NEREALIZOVANÉ INSCENACE V NDM A REAKCE VEDENÍ DIVADLA A ČINOHRY NA VÝHRADY INSCENAČNÍHO TÝMU

Otevřený dopis režisérky Terezy Říhové, dramaturgyně a autorky Sabiny Machačové, scénografky Lucie Žilák Labajové a hudebního skladatele Matěje Štrunce k situaci kolem nerealizované inscenace v **Národním divadle moravskoslezském**.

- text publikován v celém znění bez úprav – server i-divadlo.cz

Vážené členky, vážení členové české divadelní obce, možná se Vám stalo něco podobného, možná jste nad tím mávli rukou, možná jste si řekli, že v českém divadelním prostředí někdy zkrátka hřešíme na přátelské vazby a doplácíme na důvěru i nedůsledně prosazovanou legislativu. Možná na Vás tato zkušenost teprve čeká.

Cílem tohoto otevřeného dopisu je medializovat tři aspekty konkrétního příkladu, jak v českém divadle mohou (ne)fungovat pracovní-právní vztahy, a to, jak věříme, může být prospěšným příspěvkem do debaty na téma "Status umělce". Protože ve kterém jiném oboru práce začne zaměstnanec či externí spolupracovník pracovat, aniž by měl uzavřenou smlouvu, sjednanou náplň a rozsah práce, pracovní podmínky či výši odměny? Ve kterém jiném oboru nenáleží zaměstnanci či externímu spolupracovníkovi odměna za odvedenou práci? A čím je to vina? Instrukce, která nastavený systém zneužívá, nebo tvůrců a tvůrkyň, kteří tento přístup akceptují?

Hornické vdovy

Národní divadlo moravskoslezské v **Ostravě** oslovilo režisérku Terezu Říhovou, aby připravila inscenaci podle knihy Kamily Hladké Hornické vdovy s premiérou 27. října 2023. Tereza Říhová si do inscenačního týmu vybrala Sabinu Machačovou jako autorku adaptace, výtvarnici Lucii Žilák Labajovou a hudebního skladatele Matěje Štrunce, dramaturgem inscenace byl dramaturg divadla, Norbert Závodský.

Ze strany divadla nebyly v otázce režijně-dramaturgické koncepce ani v otázce výtvarné či hudební složky specifikovány žádné požadavky, podmínky či omezení, nebyla uvedena žádná konkrétní představa, kterou by inscenační tým měl naplnit, byly zadány pouze limity ekonomické. Režisérka a autorka dramaturgie byly na základě svých opakovaných dotazů ujištěny, že mají tzv. volnou ruku, a dramaturg divadla byl od počátku přítomen vzniku koncepce. Měsíc před odevzdáním finální verze scénáře proběhl videohovor, během kterého umělecký šéf divadla, pan Vojtěch Štěpánek, kvitoval kvalitu textu a došlo ke shodě na několika drobných změnách, po jejichž zapracování měl být scénář zcela v pořádku. Započaly přípravy výtvarné a hudební složky inscenace a finální scénář byl odevzdán. Teprve na explikaci o měsíc později začala být zmiňována odlišnost představ v otázce inscenačního pojetí, přestože ještě na setkání těsně před explikací nekomunikoval pan Štěpánek žádné výhrady, i technická omezení, která nebyla sdělena předem. Režijně-dramaturgický koncept, adaptace i výtvarný návrh byly především ze strany ředitele divadla, pana Jiřího Nekvasila, vyhodnoceny jako "nepochopení dramaturgie prostoru **Divadla "12"**" a inscenační tým byl vyzván, aby vytvořil koncepci novou, lépe odpovídající inscenační představě vedení **Národního divadla moravskoslezského**.

Tereza Říhová také dostala nabídku od projektu odstoupit, vedení divadla argumentovalo tím, že se nejedná o pro ni vhodný titul a že by se předloha měla inscenovat jinak, a nabízelo jako kompenzaci do budoucna inscenaci jiného titulu. Režisérka vícekrát upozornila pana Štěpánka na to, že nebyla předem vyzvána k realizaci konkrétní inscenační představy a že inscenační tým si stojí za vytvořenou koncepcí, ale byla samozřejmě ochotna jednat o některých úpravách ve výtvarném návrhu v souvislosti s technickými limity divadla.

Méně než měsíc před první čtenou zkouškou, 1. srpna 2023, byla Tereza Říhová informována prostřednictvím e-mailu od Vojtěcha Štěpánka o zrušení projektu, a to s tímto zdůvodněním: "Myslím, že jsme si vzájemně vyjasnili vlastní představy o tom, jakým způsobem by ta kniha měla být zpracována pro divadlo, a na to konto se i shodli, že naše pohledy jsou odlišné, v principu pak možná i protichůdné. V takovém případě to nemohu s

klidným svědomím nechat běžet dál."

Aspekt první: Komunikace

Národní divadlo moravskoslezské oficiálně oslovilo Terezu Říhovou, následně odsouhlasilo jí vybrané spolupracovníky, avšak bez toho, aby je oficiálně kontaktovalo s nabídkou spolupráce. Sabina Machačová, Lucie Žilák Labajová a Matěj Štrunc byli až dodatečně kontaktováni tajemnicí divadla v souvislosti s uzavřením smlouvy. O zrušení projektu byla informována pouze Tereza Říhová a zbývající tři uvedené osoby dodnes neobdržely ze strany divadla oficiální vyjádření a zdůvodnění, což pan Štěpánek argumentoval takto:

"Nedávám do kopie členy Tvého inscenačního týmu, práci a s ní spojené informace jsem zadával Tobě, šéf deleguje na režiséra, ten je pak zodpovědný za práci a tedy i informovanost svého týmu."

Prostřednictvím e-mailu Terezy Říhové odeslali inscenátoři panu Nekvasilovi a panu Štěpánkovi dva dopisy (16. a 29. srpna), ve kterých shrnuli svůj pohled na několikaměsíční přípravu a zrušení projektu. Sdělili, že oprávněnost vedení učinit toto rozhodnutí respektují, i když s uvedenými důvody nesouhlasí. Žádali o společný videohovor k prodiskutování celé situace a tématu finančních kompenzací, ačkoli pan Štěpánek považoval finanční ztrátu za "riziko podnikání na volné noze."

Rovněž vyjádřili nespokojenost s tím, že o zrušení projektu byli již informováni zaměstnanci divadla a veřejnost (viz <https://www.ostravan.cz/80563/reditel-hdm-jiri-nekvasil-smetanovsky-cyklus-k-nam-muze-do-pritahnout-nove-divaky-verime-ze-i-ze-zahranici/>), ale ne tři členové inscenačního týmu. Pan Štěpánek i přesto nadále komunikoval pouze s Terezou Říhovou, s videohovorem nesouhlasil a komunikovat i se zbývajícími členy začal až správní ředitel a šéf financí, pan Vítězslav Raszka, se kterým byla později projednávána otázka finančních kompenzací.

Aspekt druhý: Smlouva

Matěj Štrunc obdržel návrh smlouvy, ale nemohla být uzavřena, protože nebyla domluvena výše honoráře. V této otázce totiž nebyl nikým kontaktován, ačkoli se on sám o spojení s uměleckým šéfem snažil a navrhoval honorář, který standardně žádá ve všech divadlech. Když v rámci jednání o kompenzacích na tuto skutečnost upozornil, odpověděl pan Štěpánek takto: "smlouvu se skladatelem uzavíráme podle reálného množství užití hudby v inscenaci, o čemž v květnu či červnu nemohla být řeč. (...) smlouva neexistuje a argument: Kdyby existovala, dostal bych tolik a tolik, nemůžu brát vážně."

Tereza Říhová měla domluvenou výši honoráře, smlouva však nebyla před zrušením projektu podepsána. Obdržela její návrh na explikační poradě a nestihla projednat své výhrady k jejímu znění. Sabina Machačová obdržela návrh smlouvy, který považovala za neakceptovatelný, obsahově nereflektující povahu uměleckého výkonu a v otázce práv a povinností jednostranně výhodný pouze pro **Národní divadlo moravskoslezské**. Divadlo přistoupilo na její výhrady a upravená smlouva byla uzavřena. Díky tomu je také jedinou z uvedených, kdo obdržel honorář. Lucie Žilák Labajová totiž podepsala smlouvu v původně navrženém znění a ta jí navzdory odvedené práci nepřiznává nárok na žádné kompenzace.

Aspekt třetí: Kompenzace

Členové týmu zformulovali ideální představu a zdůvodnění finanční kompenzace s ohledem na množství již vynaložené práce, vynaložené náklady a ušlý zisk s tím, že jsou otevření jednání o konečné výši odměny. První odpověď pana Štěpánka argumentovala tím, že "ve smlouvách žádné kompenzace nejsou (...) ale v případě připomínek umělce vždy hledá divadlo cestu, jak dojít ke kompromisu." (...) S panem správním ředitelem jsme se ale shodli, že za každou práci náleží odměna a že jsme tématu kompenzací otevřeli."

Po opakovaných urgencích obdrželi inscenátoři odpověď od pana Raszky 23. listopadu. V té se zmiňuje, že: "smlouvy pro externí spolupráci žádná ustanovení týkající se případných kompenzací (...) neobsahují. Za předpokladu, že je však uzavřena smlouva o externí spolupráci, pak vždy (...) v případě nedokončení práce (...) dodatkem ke smlouvě (...) stanovíme alikvótní odměnu za odvedenou práci. (...) Pouze včas (tedy před samotným zahájením plnění) a řádně uzavřená, tedy platná smlouva, je pro **NDM** jediným právním titulem na základě kterého může být ze strany **NDM** provedena výplata odměny za

odvedenou práci (...) Vámi vznášené nároky nemají oporu v platné smlouvě. Jakékoliv dodatečné uzavírání smluv je zcela nepřijatelné." Kdo je ovšem v tomto případě zodpovědný za to, že smlouvy nebyly řádně uzavřeny před samotným zahájením plnění? Odpověď je bohužel dvojznačná.

Nechceme si tu však naříkat, nechceme ukazovat prstem, ani nemíníme tento dopis jako útok na Vojtěcha Štěpánka. Jeho jméno je opakovaně zmiňováno především proto, že s ním byla vedena většina komunikace mezi námi a divadlem. Dramaturg Norbert Závodský se do debaty o příčinách a následcích zrušení projektu nezapojoval a ředitel divadla Jiří Nekvasil na žádný z našich e-mailů neodpověděl.

Jde nám především o systémovou otázku zneužití důvěry a nastavení pracovních podmínek externích divadelníků a divadelnic. Zastáváme totiž názor, že je zcela v pořádku, pokud mají přízvaní inscenátoři a inscenátorky svobodné tvůrčí pole, stejně jako když plní přesné zadání od vedení divadla – je-li ovšem tento požadavek artikulován jasně a včas. Věříme, že pokud divadlo akceptuje určitý tvůrčí tým, mělo by za jeho členy a členky přebrat zodpovědnost, když už ne ze slušnosti a respektu, tak alespoň z důvodů pragmatických – ono je tím, kdo je na práci najímá a kdo s nimi uzavírá smlouvu.

Věříme, že instituce by si měly vážit vybraných spolupracovníků a spolupracovnic i jejich práce a že v případě problémů by měly přistoupit k vypořádání, i když je k tomu smlouva nezavazuje. Především ale věříme, že pokud v procesu tvorby dojde k selhání, obě strany by měly být ochotné přijmout za nastalou situaci zodpovědnost a diskutovat o problému i jeho nápravě s ochotou, konzistentně a čestně.

Národní divadlo moravskoslezské svým jednáním využilo toho, že mnoho českých divadelníků a divadelnic je ochotno pracovat za minimální honoráře a bez uzavřené smlouvy, nebo se smlouvou, která je pro ně velmi nevýhodná, a svým vícevrstevnatým zneužitím důvěry pak pouze podpořilo tendenci, kdy se z českého divadelního světa stává prostředí bez respektu, bez důvěry, bez záruk.

Věříme, že naše naivní důvěra (či snad hloupost) v elementární slušné jednání a celá tato zkušenost mohou přispět k tomu, že se jiní tvůrci a jiné tvůrkyně podobně naivitě vyvarují, a snad i k obecnému zlepšení pracovních podmínek v českém divadle.

Pro úplnost dodáváme, že jsme ochotni zveřejnit celé znění e-mailové komunikace, z níž je parafrázováno a citováno.

Tereza Říhová, režisérka

Sabina Macháčová, autorka dramaturgie

Lucie Žilák Labajová, scénografka a kostýmní výtvarnice

Matěj Štrunc, hudební skladatel

1. prosince 2023, Praha

Vyjádření ředitele Národního divadla moravskoslezského Jiřího Nekvasila

Na explikaci k inscenaci *Hornické vdovy* nebyl koncept předkládaný inscenačním týmem přijat. Zásadním důvodem bylo naprosté nepochopení zpracovaného tématu. Bylo nám jasné, že představený koncept se míjí s původním úmyslem, proč byly *Hornické vdovy* Kamily Hladké dány na repertoár činohry NDM a proč byl tento titul určen pro komorní scénu v Divadle „12“.

Společně se šéfem činohry NDM Vojtěchem Štěpánkem a se šéfem výpravy NDM Davidem Bazikou jsme následně po explikaci konceptu probrali a znovu jsme si společně potvrdili naše umělecko-dramaturgická východiska. Proč knihu chceme (s empatickým respektem k citlivému tématu) uvést na naše jeviště. Presentovaný koncept náš záměr nesplňoval a nebylo opravdu možné inscenaci v předkládané podobě pustit dále do realizace. Vojtěch Štěpánek dostal za úkol vše s týmem probrat a dovést jej k smysluplnému přehodnocení konceptu inscenace. Bylo mu rovněž zadáno, aby se domluvil na tom, že pokud předloze a jejímu silnému sdělení režisérka a její tým nevěří a potřebuje ji dále posouvat tam, kde být

nemůže a nemá, má nabídnout k realizaci jiný titul. Takový, který bude režisérce a jejímu týmu více vyhovovat. Ani jednu z možností režisérka Tereza Říhová nevyužila. Dveře pro smysluplné pokračování ve spolupráci rozhodně nezavřelo NDM.

Režisér má vždycky možnost nabízený titul odmítnout, pokud mu nevěří, nesouzní s ním anebo jej neumí, či nechce pochopit. A také je dobré ptát se uměleckého vedení souboru na to, jaký smysl má zařazení toho kterého dramatického díla do jeho repertoáru. Je poctivé si tyto věci vyjasnit hned na začátku, ne pak text a téma násilně „vylepšovat“. Knižní text *Hornických vdov* v první řadě potřebuje pokoru a empatii. Nepotřebuje vytvářet vnějškovou povrchní ambaláž, jak v práci s textem, tak i se scénografií.

Umělecké vedení divadla má vždy jednoznačné právo explikovanou koncepci připravované inscenace nepřijmout a vyzvat tvůrce k jejímu přepracování. Je to jeho „producentická“ zodpovědnost. V tomto případě se tak dělo s pokorou k důležitosti tématu i k divákům. A i s ohledem k financím a k celkovému profilu uměleckého souboru a celého divadla. Ač se takováto situace u nás stává výjimečně, v případě *Hornických vdov* ji k naší velké lítosti nešlo řešit jinak.

JIŘÍ NEKVASIL, ředitel NDM

Reakce šéfa činohry Národního divadla moravskoslezského Vojtěcha Štěpánka na otevřený dopis režisérky Terezy Říhové a jejího týmu – nerealizovaná inscenace *Hornické vdovy*

Server i-divadlo.cz jako první otiskl otevřený dopis režisérky Říhové, v němž popisuje údajné podivné praktiky vedení NDM týkající se nerealizované inscenace dramatisace knihy Kamilly Hladké *Hornické vdovy*. Server (a po něm i některá další média) dal prostor pouze otevřenému dopisu a my jsme nebyli nijak osloveni, abychom se vyjádřili. Jediný, kdo k dnešnímu dni o náš názor požádal, byl šéfredaktor Divadelních novin Josef Herman. Nadto byl dopis zveřejněn během vrcholícího festivalu OST-RA-VAR a neměli jsme tudíž možnost reagovat okamžitě.

Zdá se, že mnohým serverům a médiím zaměřeným na kulturu a divadlo nevdá udělat si názor jednostranně a dokument pak šířit a všelijak komentovat, aniž by byl dán prostor k vyjádření také nám – druhé straně. Sbíhají se k nám reakce na škále od „fuj“ po „vyjadřuji vám absolutní podporu“, zaznívají hlasy o zakládání iniciativ, webů, diskuzních panelů...

Naše argumenty předkládám s vědomím, že je již trochu pozdě a názory v divadelní obci jsou již, zdá se, jasné. Ale mlčet nemohu. Jednak proto, že některá tvrzení v onom dokumentu nejsou pravdivá, za druhé proto, že mě k reakci vybízí celá řada těch, kteří stojí na straně NDM.

1. Umělecká koncepce

Terezu Říhovou jsme oslovili na základě předchozí spolupráce – její inscenace *Teroru* v našem komorním Divadle „12“ je na této scéně naší nejúspěšnější činohrou. Knižní předlohu si režisérka přečetla a souhlasila s dramatisací. Sestavila realizační tým a s dramaturgem činohry NDM Norbertem Závodským začali spolupracovat na přípravě koncepce *Hornických vdov*.

Dramaturg Norbert Závodský tvůrcům už na první schůzce opakovaně zdůraznil, že se v ostravském regionu jedná o velmi citlivé téma, že očekáváme, že mnoho z diváků bude mít s daným tématem spojené osobní vzpomínky a tragédie popsané v knize mohou být popisem jejich osobních tragédií.

Není pravda, že by „ze strany divadla nebyly v otázce režijně-dramaturgické koncepce (...) specifikovány žádné požadavky, podmínky či omezení, nebyla uvedena žádná konkrétní představa, kterou by inscenační tým měl naplnit, byly zadány pouze limity ekonomické”.

Po celou dobu byla režisérka Tereza Říhová v soustavném kontaktu s dramaturgem i se mnou. Dramaturg s režisérkou a autorkou dramaturgie komunikoval osobně, telefonicky i písemně, proběhl také jeden skupinový videohovor, ve kterém jsme tvůrcům z pozice zadavatele sdělovali naše připomínky a obavy, zároveň je ujišťovali, že jim v uměleckých otázkách nehodláme nic „diktovat”. Na základě naší aktivní zpětné vazby postupně vzniklo pět verzí dramaturgie.

Pro úplnost předkládám plné znění všech mailů, které jsem tvůrcům zaslal (další přímoha).

V jednu chvíli jsem získal pocit, že režisérka ztrácí důvěru v knižní předlohu, že v ní nespátňuje nic dramaticky nosného. Měl jsem pocit, že začala vznikat spíše divadelní hra o hornictví s citacemi z knihy *Hornické vdovy*. Na tuto fázi přípravy textu jsem v tomto duchu jasně reagoval.

Stejně tak jsem režisérku nabádal k jednoduchému prostorovému řešení, Divadlo „12“ je svou atmosférou netypický prostor pro 60 diváků a s jevištěm doslova „na dotek“, náročné scénografie v něm nefungují. Ze strany režisérky jsem byl ujištěn, že na scéně bude jen pět černých pytlů a v nich rekvizity. Podobné informace obdržel od režisérky i dramaturg.

Teprve pár minut před explikací nám režisérka ukázala něco zcela jiného: vizualizaci poměrně objemné scénografie s plechovou podlahou a systémem závěsných oken coby odkazem na průčelí nádraží v Havířově.

Na explikaci tým přicházel s dramaturgií, ke které jsme já i dramaturg měli ještě řadu výhrad, a s potvrzením od autorky dramaturgie, že do textu budeme moci nadále zasahovat. A také s režijně-výtvarnou koncepcí, která stála na věcech, o kterých jsme ani já, ani dramaturg nevěděli. Explikace se odehrávala dva měsíce před první čtenou zkouškou a čtyři měsíce před premiérou, čili stále v dostatečném předstihu koncept ještě na základě dalších připomínek upravit.

Na explikaci byl poprvé prezentován koncept širšímu vedení divadla a vzbudil rozpaky. Režisérka v dopise píše o vyjádření ze strany ředitele NDM o „nepochopení dramaturgie Dvanáctky”. Když například od tvůrců vůbec poprvé zaznělo, že herečky se v navrhovaném prostoru budou postupně mazat na černo, včetně zubů, a rytmizovat odříkávání textu boucháním řetězů do plechové podlahy, zavládlo z naší strany všeobecné přesvědčení, že došlo spíše k nepochopení tématu *Hornických vdov*, které je, důrazně opakuji, na Ostravsku velmi citlivé a velmi osobní.

Po červnové explikaci jsem režisérce řekl, že mají před sebou dva měsíce času promyslet si, jestli jimi navržený koncept je skutečně jediným možným uměleckým řešením daného tématu. Samozřejmě s tím, že mohou i na konci léta trvat na svém, na to mají svaté právo. Já pak ale mám právo, a troufnu si v souvislosti s citlivostí tématu říct, že i povinnost takový koncept nepustit do fáze realizace.

V létě proběhlo několik hovorů s režisérkou, ve kterých jsme se shodli, že se neshodneme, že každý vnímáme možnosti uměleckého řešení tématu jinak, dokonce zcela protichůdně. Přečetl jsem si ještě jednou knižní předlohu a poslední verzi dramaturgie a rozhodl se, že to nemohu pustit dál.

Už před tímto rozhodnutím jsem režisérce nabízel, že najdeme jiné téma, jinou látku, kterou by s našimi herci chtěla realizovat. Nabídl jsem jí zkrátka možnost vybrat společně jinou hru, na které by nás spolupráce bavila a byla tak oboustranně uspokojující. Tuto nabídku jsem zopakoval i po zastavení příprav *Hornických vdov*. Nenapadlo mne, že by tuto nabídku brala jako kompenzaci, ale šlo o snahu najít nové cesty a nové shody.

2. Smlouvy

Smlouvy s umělci v NDM podepisuje ředitel. Já, coby šéf souboru, dojednávám s umělci podmínky. V případě *Hornických vdov* **byly všechny připomínky vznesené umělci do smluv zaneseny**. Výše honorářů byly stanoveny na základě **požadavků umělců**.

Praxe je taková (a nesetkal jsem se s jinou ani v jiných divadlech, ani jako hostující umělec), že umělecký šéf deleguje na režiséra zadání, režisér pak se svým týmem navrhuje koncepci zadavateli na explikační poradě. To je první setkání týmu se zadavatelem a zde se rozhoduje o tom, zda bude projekt realizován. A pak se podepisují smlouvy.

Smlouvy NDM neobsahují pasáž o tom, jestli má tvůrce nárok na odměnu ve chvíli, kdy je jeho koncept zamítnut ještě před začátkem realizace. Sám jsem ani takovou smlouvu v žádném divadle nikdy neviděl a nedostal.

Na přání umělců jsem mnohokrát zanášel do smlouvy ujednání o výplatě určité části odměny v případě přerušení spolupráce. Ale vždy se jednalo už o finální dobu zkoušení, nikdy o explikaci (tedy předložení koncepce realizace inscenace tvůrčím týmem). Sám jsem vícekrát žádal o výplatu zálohy honoráře v průběhu zkoušení, nikdy jsem se nesetkal s možností dostat jakoukoliv částku dříve než v polovině zkoušení.

Myslím si, že je to skutečně „riziko podnikání“. Jako umělec se přeci stále vystavuji riziku, že můj projekt se nebude realizovat z mnoha příčin, v případě režijního konceptu existuje i varianta, že bude odmítnut. Mám pak ale stále ještě dvě možnosti:

- a) předělám ho tak, aby ho zadavatel přijal,
- b) úpravy jsou pro mě nepřijatelné, bohužel však musím čelit riziku zastavení projektu.

Připomínám, že Tereza Říhová měla na možné přehodnocení projektu dva měsíce, celou dobu měla u sebe smlouvu podepsanou naším ředitelem. Všichni jsme si přáli, aby k ukončení projektu nedošlo. Rozhodnutí neměnit na svém konceptu nic bylo rozhodnutím Terezy Říhové a jejího týmu. Měla na to svaté právo. My jsme ovšem s ohledem na citlivost tématu tento její koncept odmítli. V případě *Hornických vdov* je naše cena za odmítnutí konceptu dost vysoká:

- a) zaplatili jsme za divadelní hru, kterou nebudeme hrát,
- b) přišli jsme o úvodní premiéru celé sezóny,
- c) premiéra i některé reprízy byly již vyprodané, vraceli jsme vstupné,
- d) herečky přišly o své příležitosti a z hlediska vytíženosti souboru jim nyní citelně schází jeden zkoušecí turnus,
- e) dílny NDM už během prázdnin sháněly rekvizity a části kostýmů, z nichž nejspíše nic nepoužijeme,
- e) ustavujeme nový realizační tým, překopáváme hrací i zkoušecí plán, abychom titul dokázali uvést ještě v této sezóně.

Měli bychom tedy my jako zadavatel začít dávat do smluv ujednání, že pokud nebude koncept přijatý a realizovaný, má umělec povinnost vyrovnat prokazatelné škody způsobené divadlu? To by byl asi nesmysl a to je naše riziko podnikání. Našel by se umělec, který by takovou smlouvu podepsal? Já bych ji tedy rozhodně nepodepsal.

A proti tomu: Našel by se zadavatel, který by si do smlouvy dal ujednání, že zaplatí umělci určité procento z odměny i v případě, že realizace ani nezačne a koncept bude odmítnut ještě před začátkem jeho výroby? A podle jakého klíče bude rozhodnuto, kdo z připravovaného projektu si kolik zaslouží? Jedná se totiž o spolupráci vícero složek, z nichž mnohé minimálně do první čtené zkoušky sledují projekt jen zpovzdálí...

Pokud z nastalých debat vyjde konsensus pro takové situace, který by byl přijatelný jak pro tvůrce, tak pro zadavatele, budu na něj velmi zvědavý, neboť se osobně coby režisér pohybuji v pozici tvůrce a coby šéf v pozici zadavatele.

Správní ředitel NDM nechal celou situaci posoudit z právního hlediska a souhlasil s proplacením prokazatelných nákladů spojených s přípravou projektu. Požadavky týmu však jako prokazatelné náklady nevyhodnotil. (Požadavky týmu zveřejňovat nebudu, to mi nepřísluší.) Zpětnou úpravu již podepsaných smluv či jejich doplňování též odmítl, neboť by těmito smlouvami NDM nakupovalo něco s vědomím, že to nikdy nepoužije. Vzhledem k tomu, že jde o veřejné peníze, je takový přístup pochopitelný. O tom, jaké nároky jsou v takové situaci prokazatelně doložitelné, se asi nadále povedou spory. To je téma širší, než je tento konkrétní případ.

Vojtěch Štěpánek
šéf činohry NDM